

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410062 Valje

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410062 Valje**

Kommun: Sölvesborg

Områdets totala areal: 90,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-08-14

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat och kommun

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1160 - Stora vikar och sund

1630 - Strandängar vid Östersjön

9020 - Nordlig ädellövskog

9070 - Trädklädd betesmark

9130 - Näringsrik bokskog

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Valje Natura 2000- område bidrar till att uppfylla miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Valjeområdet är av stort värde för både marina och terrestra miljöer. Här finns betade hagmarker, grunda vikar och ädellövskog. Natura 2000-området Valje ingår i Lövskogskusten, Blekinges kustnära ädellövskogar. Lövskogskusten innehåller landskap och biologiska värden av

internationell, nationell och regional betydelse. Området karaktäriseras av ädellövskogar och betade ekhagar som når ända ut till havet. Det milda, kustpräglade klimatet har skapat unika förutsättningar för en rik biologisk mångfald i dessa områden. De grova ekarna hyser arter som läderbagge (nära hotad), noterad vid flera tillfällen sedan 1990-talet. Valjeviken är ett viktigt reproduktionsområde för främst gädda, men även andra fiskarter. De grunda mjukbottenarna har en artrik vegetation som utgör viktiga habitat för fisk, fågel och andra organismer i den marina miljön.

De prioriterade bevarandevärdena är framförallt områdets marina miljöer med grunda mjukbottenar tillsammans med de välhävdade, trädklädda betesmarkerna med grova träd och strandängan, som är av betydelse för vadare. Till de prioriterade bevarandevärdena hör även den omfattande, sammanhängande ädellövskogen med lång kontinuitet och med gamla, grova träd samt rödlistade arter av kryptogamer.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Valje ligger strax väster om Sölvesborg och omfattar landskapet kring Valje Herrgård, samt delar av den angränsande Östersjövikens Valjeviken. Området genomkorsas av järnvägen samt avgränsas i nordost av gamla E22. Markerna ligger i en sydvästsluttning, som når som högst drygt 20 meter över havet, medan vattenområdet sträcker sig ner till som mest drygt 6 meters djup. Berggrunden utgörs av krita, främst överlagrad av sandig-moig morän och sandjordar. Inom området finns kulturhistoriska spår och lämningar ända sedan stenåldern och framåt. En gård har funnits på platsen åtminstone sedan medeltiden, då den tillhörde ärkebiskopen i Lund. Under 1700-talet, då herrgården uppfördes, utgjordes merparten av området väster om dagens järnväg av ängs- och åkermarker, med ett visst trädinslag på ängarna. Ön i Valjeviken var också ängsmark. Skog fanns främst öster om järnvägen samt i söder och dominerades av ”stor fruktbarande” bok, med visst inslag av ek.

Valje är idag ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt ädellövdominerat kustbygdslandskap. Halvön och angränsande marker söder om herrgården utgörs av trädklädda hagmarker och smala strandängar som betas av skotsk högländsboskap. Trädskiktet i hagmarken domineras av grova ekar, med inslag av andra ädellövträd som alm, (akut hotad), ask (starkt hotad), lönn, lind och bok. I söder samt öster om järnvägen växer bokskog, bitvis med ett stort inslag av andra arter av ädellövträd. I skogarna växer även det invasiva trädslaget tysklönn. Kring gården ligger några åkrar och kultiverade betesmarker, en parkering samt en allé kantad av grova ädellövträd. Längst ner i sydost står en yngre lövblandskog på ett tidigare granplanterat område. På den lilla ön ute i Valjeviken växer en tät ek- och aldominerad skog.

Natura 2000-området med dess grova hagmarksträd, öppna gräsmarker och bokdominerade ädellövskogar skapar mycket goda förutsättningar för en rik flora och fauna. Mer än 600 skyddsvärda träd av framförallt ek, bok, ask, lind och lönn, har inventerats i området. Inom ramen för miljöövervakning har genomförts en inventering av epifytiska lavar och mossor i bokskogen (september-oktober 2014). Vid inventeringen hittades rikligt med signalarten glansfläck och det gjordes även flera fynd av bokvårtlav och stiftklotterlav (båda rödlistade som nära hotad). Läderbagge samt spår efter dessa har de senaste 20 åren rapporterats i flera gamla ekar, särskilt ute på hagmarkshalvön. Där har även fjärilen ekglasvinge (sårbar) noterats. I sandiga delar av betesmarkerna finns också en skyddsvärd dyngbaggefauna knuten till kodynga. Inom ramen för LIFE-projektet Bridging the Gap kommer under åren 2016-2021 åtgärder att genomföras inom Valje med syfte att gynna ekar och arter knutna till ekmiljöer. Åtgärderna kommer främst att bestå av röjningar och naturvårdshuggningar i trädklädda betesmarker.

Den marina miljön domineras av grunda mjukbottenar med en artrik vegetation och är av stor vikt för reproduktionen av fisk. Havsmiljöförordningen omfattar allt havsvatten, och ett system för att

bedöma miljöstatus är under utveckling. Den inledande bedömningen (2012) indikerar att god miljöstatus inte uppnås i Östersjön. Vattenförvaltningsförordningen omfattar kustvatten (ut till en nautisk mil utanför baslinjen) och den ekologiska statusen i området är bedömd som måttlig på grund av övergödning och miljögifter (2013).

Vad kan påverka negativt

Hav

- Marina miljöer hotas av övergödning orsakat av näringsläckage. Effekter av övergödningen kan innebära minskat siktdjup, minskad djuputbredning av makroalger, kvävande algmattor, syrebrist och ändrad artsammansättning.
- Mänsklig påverkan som till exempel byggnation, dumpning, muddring, båttrafik (svall, ljud, ankring, grumling), mineral/sand/sten-utvinning, utsläpp av olja och kemikalier kan också inverka negativt på den marina miljön.
- För stort uttag av fisk och bifångster i fisket kan påverka artsammansättningen och hela ekosystemet. Även främmande arter, såsom svartmunnad smörbult, kan påverka artsammansättningen.
- Marint avfall, inklusive dess nedbrytningsprodukter, kan orsaka skada på ekosystemet.
- Fiske som orsakar störning av häckande fågel och rubbar balansen i fiskens ekosystem.

Skog

- Produktionsinriktat skogsbruk inom och i anslutning till området, vilket kan leda till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt påverka mikroklimatet i områdets skogar.
- Fragmentering, vilket vid avverkning av skogar leder till minskad kontakt mellan områden och brist på genflöde mellan populationer av arter samt kanteffekter i små naturområden.
- Utebliven eller otillräcklig förnygring av bok, ek och andra ädellövträd.
- Konkurrens från gran, tysklönn eller andra för området främmande trädslag.
- Bearbetning av döende träd eller död ved inom området, vilket leder till att det blir brist på död ved eller mulmträd.

Ängs- och betesmarker

- Minskat eller upphört bete. Upphörd eller minskad hävd leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den hävdgynnade floran.
- Igenväxning i ekdominerade miljöer med ljus- och värmekrävande arter, kan ge en ändrad art- och trädslagssammansättning då miljön blir slutnare än tidigare. Grova eller gamla träd, främst ek, kan skuggas ihjäl i förtid om andra träd tillåts växa upp i kronorna.
- Bristande trädkontinuitet leder på sikt till att ersättningsträd saknas när de gamla träden dör. Förnygring av ek är förutsättning för framtida jätteträd och kontinuitet av grova träd.
- Allt för omfattande restaureringsåtgärder i form av röjningar och naturvårdshuggningar i havsnära, vindutsatta lägen. Träd- och buskridåer gör att mikroklimatet skyddas från kylande vindar från havet, särskilt på våren då solen inte värmer lika mycket som på sommaren.

Läderbagge

- Det främst hotet mot läderbagge är igenväxning. När marken kring ekar som tidigare stått i mer öppna miljöer växer igen dör träden i förtid på grund av konkurrensen.
- Läderbagge hotas av att glesa bestånd med gamla ädellövträd generellt blir allt mer sällsynta, samt av att bristen på död, grov ved blir vanligare i markerna. Långa avstånd mellan värdefulla livsmiljöer minskar dess spridningsmöjligheter och möjlighet till genutbyte med andra populationer.
- En alltför exponerad livsmiljö i överdrivet buskröjd hagmark nära havet kan vara ogynnsamt för läderbagge, särskilt på våren då solen inte värmer lika mycket som på sommaren. Buskar i ridå

mot havet utgör ett gott skydd inte bara för läderbaggen, utan även för andra arter.

- En bruten kontinuitet av jätteträd kan göra att det saknas ersättningsträd för arten att flytta till när den äldre generationens träd dör.

- Då förekomsten av arterna är isolerad är det nödvändigt att vid åtgärder eller planering av landskapet runt Natura 2000 ta hänsyn till möjligheten att minska isolering och fragmentering.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Området är avsatt som naturreservat sedan 1991, med en skötselplan från samma år och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen.

- Läderbagge är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats, vilket innebär att inte bara arten, utan även dess livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddad.

- Områdets marina vatten skyddas enligt vattendirektivet och havsmiljödirektivet.

Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2012:18. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet. De marina miljöerna är även skyddade genom Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av skötselåtgärd

- Områdets marina miljöer behöver inventeras. Kunskapen om marina arter och naturvärden är bristfällig.

- Den lilla ön behöver naturvärdesinventeras.

- Naturreservatets skötselplan är drygt 25 år gammal och är i behov av en översyn. Skogen saknar delvis skydd inom ramen för naturreservatets föreskrifter.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1160 - Stora vikar och sund

Areal: 48 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Valjeviken är skyddad från vågexponering och naturtypens bottensubstrat kan vara mjuk- eller hårdbotten och är ofta mosaikartad med artrika växt- och djursamhällen. Vikarna bör präglas av god vattenkvalitet, naturlig vattenomsättning, variation av bottensediment och naturlig artsammansättning.

Valjeviken är värdefull som reproduktionslokal för gädda och troligtvis även andra fiskarter som mört, löja och abborre. Valjes vattenområde sträcker sig ner till ett djup på sex meter och har en rik vegetation med måttlig påväxt. Området besöks årligen inom ramen för den regionala miljöövervakningen med avseende på fiskrekrytering.

Bevarandemål

Arealen av naturtypen ska vara minst 48 ha. Området ska präglas av en mosaikartad botten med artrik vegetation och fauna. Utbredningen av de typiska arterna borstnate och blåstång ska vara stabil eller öka. Områdets förutsättning som reproduktions- och uppväxtområde för fisk såsom gädda, abborre och löja ska vara god. Ekosystemet ska vara i balans med förekomst av rovfisk, såsom gädda och abborre.

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt. Vattenkvaliteten behöver förbättras genom åtgärder mot övergödning. Det är önskvärt med en inventering av områdets vegetation.

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 0,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Utmed Valjehalvöns stränder finns spridda områden med havsstrandäng, som i huvudsak upptar relativt små ytor. Den största ligger vid halvöns bas i norr och är avgränsad som naturtypen strandängar vid Östersjön. På strandängen växer bland annat gulkämpar, strandkrypa, havssälting, rödsäv, gåsört, spikblad och plattsäv. Bitvis tar vass vid i strandlinjen. Genom strandängen löper ett grunt dike ut mot vattnet.

Bevarandemål

Områdets strandängar ska vara minst 0,7 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som gulkämpar, strandkrypa och havssälting. Strandängarna ska vara helt öppna och fria från träd och buskar, ingen igenväxningsvegetation ska förekomma. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar ske regelbundet eller säsongvis.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 0,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den nordliga ädellövskogen återfinns som ett litet område öster om Valje gård, mellan vägallén och järnvägen. I trädskiktet dominerar avenbok och lind, med inslag av ek och den invasiva arten tysklönn. I en del bokar förekommer bohål. Det finns ädellövträd med grova döda delar och även enstaka hålträd med mulm. Skogen är tvåskiktad och hyfsat gammal. Förekomsten av död ved är måttlig men det finns tämligen allmänt med gamla och grova träd. Man kan se en svag påverkan av både sentida skogsbruk och tidigare hävd. Vid basinventering har hittats enstaka förekomster av guldlockmossa, gammelekslav och fjädermossa. I fältskiktet växer rikligt med myskmadra, skogsbingel och buskstjärnblomma.

Bevarandemål

Arealen nordlig ädellövskog ska vara minst 0,3 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas föryngring av nya träd som efterträdare av ek och lind eller andra ädellövträd förutom bok. Bok ska inte tillåtas ta överhanden. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former inklusive levande träd med tämligen allmänt med döda träddelar och gamla träd med grov bark, skador, håligheter eller mulm. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träd i området. Främmande trädslag som tysklönn ska inte förekomma. I den nordliga ädellövskogen ska förekomma typiska arter av mossor, lavar och kärlväxter såsom fjädermossor, myskmadra och skogsbingel.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som intermediärt. Tysklönn behöver tas bort. Skogen behöver skyddas i en reviderad skötselplan.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 11,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Merparten av Valjehalvön utgörs av mer eller mindre öppna, trädklädda betesmarker. Stora delar av området har ingått i en parkanläggning av engelsk typ tillhörande Valje herrgård. Under 1700-talet var vissa partier åker och resterande delar äng, delvis trädbevuxen. Dagens trädskikt domineras av grova ekar, men det finns även bok, alm, ask, lönn, avenbok, lind och fågelbär. Utmed stränderna och i fuktstråk växer även al. Det finns relativt god tillgång på död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. I buskskiktet finns hassel, slån, rosor och hagtorn.

Floran är rik med arter som gullviva, mandelblomma, gulsippa, skogsbingel, ängsvårlök, dvärgvårlök, lundvårlök, hässlebrodd, tandrot, bokarv och löktrav. Kryptogamfloran är också mycket rik med knappt 20 rödlistade arter, exempelvis almorangelav (akut hotad), savlundlav (starkt hotad), ädellav (starkt hotad), gammelekslav (sårbar), matt pricklav (nära hotad) och gulvit blekspik (sårbar). Svampfloran är också artrik med flera rödlistade arter, exempelvis tungticka (starkt hotad), tårticka (sårbar), skillerticka (sårbar) och oxtungssvamp (nära hotad).

Inventeringar av vedskalbaggar har visat på områdets betydelse för denna artgrupp och det finns flera ekar med läderbagge (nära hotad) på halvön. Andra arter som är funna är bland annat skeppsvarvsfluga (nära hotad), bokoxe, taggbock (nära hotad) och större vedvivel (sårbar). På sandiga marker i hagmarken finns en artrik fauna av dynglevande skalbaggar, bland annat arten månhornsbagge (sårbar).

Bevarandemål

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 11,3 hektar. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt, artrikt och flerskiktat och det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, träd med hackspettsbohål och gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och glest beskuggade delar, samt bryn. Sly eller ungräd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Trädens svamp- och lavflora ska vara artrik och hysa arter som exempelvis matt pricklav, gammelekslav, gul dropplav, liten blekspik, ädellav, tårticka och skillerticka.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara ordinär, då skyddsvärda träd behöver friställas och ersättnings träd säkras. Väl avvägda naturvårdshugningar och röjningar är nödvändiga åtgärder för att bevara naturtypens naturvärden.

9130 - Näringsrik bokskog

Areal: 22,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Valje finns den näringsrika bokskogen öster om järnvägen och söder om Valje gård. Samtliga inhemska ädellövarter, bok, ek, alm (akut hotad), ask (starkt hotad), lind, lönn och avenbok utom oxel, har påträffats i detta område, liksom ett beklämnande rikt inslag av tysklönn. Skogen är generellt flerskiktad och hyser i delarna söder om gården en god åldersvariation, men är i övrigt förhållandevis likåldrigt. Inom skogen växer tämligen allmänt med vidkroniga, spärrgreniga träd, några med mulmförekomst och grova döda delar. Tillgången på död ved är dock fortfarande relativt dålig, men det finns grov död ved och det förekommer även en del bokar med bohål för fåglar. Murgröna växer på enstaka träd.

Fältskiktet är rikt med arter som buskstjärnblomma, gulsippa, gökärt, harsyra, lundslok, myskmadra, skogsbingel, storrams, tandrot och vitsippa. Marken är på sina håll blockrik. På ek har vid basinventeringen noterats korallticka (nära hotad), oxtungssvamp och svavelticka. Bokvårtlav (nära hotad), gammelekslav (sårbar), grå skärelav och matt pricklav (nära hotad) förekommer allmänt på ädellövträd i området. Här växer även enstaka bokkantlav (nära hotad), lönnlav, stiftklotterlav (nära hotad), porellor och guldlockmossa.

Bland fåglar förekommer mindre hackspett (nära hotad). Detta område var skogbevuxet även under slutet av 1700-talet och låg då inom "Norre Mark". Även delar av de södra bokskogarna utgjordes av skog vid 1700-talets slut och låg då inom vad som benämndes "Söndre Mark". Man kan se en måttlig påverkan av både sentida skogsbruk och tidigare hävd.

Bevarandemål

Målet för arealen näringsrik bokskog ska vara 23 hektar. Bok ska utgöra ett dominerande inslag, men andra ädellövträd som ek, alm, ask, lind, lönn och avenbok kan förekomma. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till bok och andra ädellövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Gamla träd ska vara allmänt förekommande liksom död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Det ska finnas allmänt med träd med hackspettsbohål. Tysklönn eller gran ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. I fältskiktet ska växa rikligt med gulsippa, tandrot, myskmadra, lundslok, skogsbingel och storrams. Typiska arter av mossor och lavar såsom porellor, bokkantlav, bokvårtlav och stiftklotterlav ska förekomma allmänt i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott. Det behövs åtgärder runt en del skyddsvärda träd och tysklönn behöver tas bort. Mängden död ved bör öka och skogen behöver skyddas i en reviderad skötselplan.

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Läderbagge är knuten till äldre ihåliga lövträd med mulm (löst material som till största delen består av nedbruten ved). I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok och andra lövträd. Läderbaggens livsmiljöer utgörs av trädbärande hagmarker, alléer och parker, men ibland även av mer slutna ekdominerade bestånd. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden, och läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet. Läderbaggen förekommer endast i områden med mycket gamla ädellövträd och indikerar genom sin förekomst att miljön är mycket värdefull och att artrikedomen av andra vedlevande skalbaggar är troligen hög. I Blekinge förekommer läderbaggen kustnära i hela länet, med en koncentration av lokaler mellan Ronneby och en bit öster om Karlskrona. Detta område ses som en nationell värdeattrakt för läderbaggen, som är särskilt viktigt att prioritera i arbetet med att bevara arten.

Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande, fastare, döda veden. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska exkrementerna efter hand ansamlas inuti träden. Larvutvecklingen tar i Sverige 3-4 år. Förpuppningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och påträffas i juli och augusti. Ibland kan de ses krypa på stammarna, men oftast uppehåller de sig inne i hålträden.

Läderbagge har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Den längsta dokumenterade sträcka som arten förflyttat sig är i Sverige 500 meter. De flesta förflyttningar som görs är dock korta, 50-100 meter, trots att lämpliga träd finns på längre avstånd. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstsmönster.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt, med god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att utveckla mulmträd och att föryngras sig. Läderbaggen är rödlistad som nära hotad och hotas av flera orsaker, bland annat igenväxning och en bruten kontinuitet av jätteträd.

Fynd av läderbagge vid Valje har rapporterats till Artportalen vid flera tillfällen under 1990-talet och 2000-talet. Fynden har gjorts spritt över hela området och varit i form av både spillning, fragment och levande exemplar. Några fynd har även gjorts utanför Natura 2000-området. Förekomsten av läderbagge vid Valje är isolerad i västra Blekinge, då närmaste område med läderbagge är Stensnäs, 15 kilometer nordost om Valje.

Bevarandemål

Läderbagge ska förekomma i flera träd inom hela området. Trädklädd betesmark, som är läderbaggens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för läderbagge bedöms som gott, men åtgärder för att gynna grova träd och dess efterträdare kan behövas i delar av området.

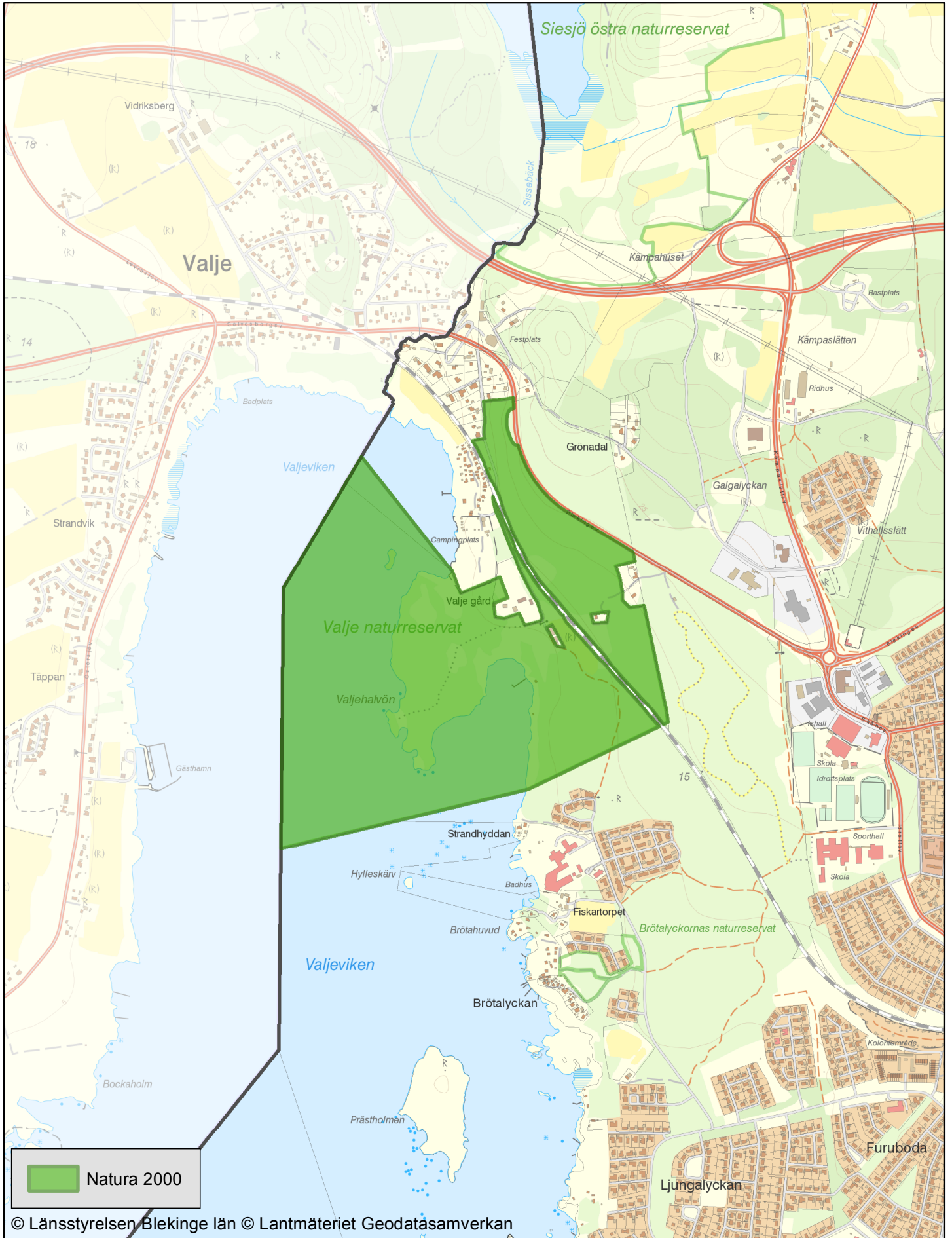
Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-01-26 och 2017-07-26).
- Arup, U, Ekman, E, Kärnefelt, I & Mattsson, J-E. 1997. Skyddsvärda lavar i Sydvästra Sverige. Sid 123-124. SBF-förlaget, Lund.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan, www.helcom.fi
- Hägg, Tord. 1998. Insektsuppgifter per brev till Länsstyrelsen i Blekinge.
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Lindblom, L & Måreby, J. 1988. Igenväxningens inverkan på lavfloran på ekstammar. En studie på Valjehalvön, Blekinge. Projektarbete inom påbyggnadskurs i systematisk botanik, Lunds Universitet.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1991. Reservatsbeslut och skötselplan för naturreservatet Valje.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2008. Basinventering av skog i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter. Skog PC. Opublicerat material.
- Länsstyrelserna. 2016. Epifytiska lavar och mossor i bokskog- utvärdering av miljöövervakning i södra Sverige 2011-2014.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Trädportalen, www.tradportalen.se (uttag 2016-01-26 och 2017).
- VISS VattenInformationSystem Sverige, www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

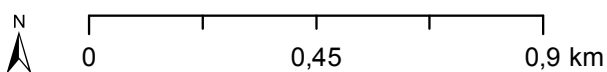
Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

Natura 2000 - SE0410062 Valje

© Länsstyrelsen Blekinge län © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Kartskala 1:15 000